

Domoljub

Ljubljani 4. septembra 1940

Leto 53 • Štev. 36

Ob rojstnem dnevu kralja Petra II.

V petek, dne 6. septembra bo preteklo 17 let, ko se je rodil v Novem dvoru v Beogradu prvorojenec kralja Aleksandra in kraljice Marije, prestolonaslednik Peter. Veliko veselje je zavlada po vsej Jugoslaviji, saj je dobila prestolonaslednika.

Vsako leto smo 6. september praznovali z velikimi slovesnostmi.

Prav poseben pomen pa je dobila proslava Petrovega rojstnega dne žalostnega 9. oktobra leta 1934, ko je zločinska roka v Marseille uničila dragoceno življenje njegovega vzvišenega očeta kralja Aleksandra I. Kajti tedaj je enajstletni Peter Karadžordžević sprejel na sebo vzvišeno dolžnost jugoslovanskega vladarja.

Jugoslovani smo se z veliko ljubeznijo oklenili mladoletnega kralja Petra II., in se iskreno zanimali za njegov razvoj in napredek. Zato je postal njegov rojstni dan ne samo državni praznik, marveč pravo narodno slavo. Iskreni Slovenci se veseli dneva, ko more vzvišeni kraljevi osebi dati izraz ljubezni in spoštovanja.

Vzljubili smo Slovenci kralja Petra II. tudi zaradi tega, ker je nam tako blizu, saj prebije skoraj ves svoj, skopo odmerjeni čas počitka v naši prelepi Sloveniji. Malo je krajev v naši domovini, ki jih kralj Peter II. še ni obiskal. Ni čuda, da je tudi on tako iskreno vzljubil našo zemljo, naše gore, naše reke in naše ljudstvo.

Do sedaj je praznoval kralj Peter II. svoj rojstni dan kot srednješolski dijak. Lani sko leto pa je dovršil gimnazijo in položil zrelostni izpit. Letošnji rojstni dan pa praznuje kralj Peter II. kot visokošolec, ki se uči vseh nauk, potrebnih vladarju, prav posebno pa vojnih vednosti.

In še na eno ne smemo pozabiti: Letošnji njegov rojstni dan je zadnji, ki ga praznuje pred polnoletnostjo. Ko bo Jugoslavija obhajala naslednji rojstni dan svojega kralja, bo kralj Peter II. postal že polnoleten in bo sam sprejel vladarske posle iz rok namestnika kneza Pavla ter vodil Jugoslavijo pa potih svojih vzvišenih prednikov. Naj da Bog kralju Petru II. svoj obilen blagoslov!

Vojna traja že eno leto

Te dni se vsi evropski narodi spominjajo, da traja sedanja evropska vojna že eno leto. Med nami je zelo mnogo tistih, ki vedo, kako smo se v zadnji svetovni vojni v letih 1914 do 1918 s strahom pogovarjali, kako dolgo se bo trajala tedanja vojna. Ob vsaki obletnici smo si zagotavljali med seboj: »V tem letu pa bo vojna gotovo zaključena in tedaj se bo vrnilo spet mirno in redno življenje!« Toda ob drugi obletnici vojske še ni bilo konca; tedanji obračun se je varil v velikem trpljenju in preizkušnjah kar štiri leta in štiri mesece. Sedaj se vsi zopet s skrbjo vprašujemo, kako dolgo bo še trajala ta vojna.

Sedanja vojna se v marsičem razlikuje od zadnje svetovne vojske. Vse se dogaja čisto v novih oblikah in način vojskovanja, ki se je popolnoma drugačen od tistega, ki se je uporabljal v zadnji svetovni vojni. V sedanji vojski igra glavno vlogo letalstvo, na suhem pa se po bojiščih vale moderne premikajoče se trdnjave — tanki, ki so se v zadnji vojski najprej pojavili šele proti koncu, in sicer so

jih prvi uporabili Francozi. Edino na morju je način vojskovanja ostal še isti kakor je bil v zadnji svetovni vojski, dasi postaja letalstvo tudi vojnim ladjam zelo nevarno. Velike letalske tovarne pa pošiljajo na bojišča zmeraj bolj moderne izdelke in če bo letalstvu res prisojena odločilna vloga v tej vojski, tedaj so odprte vojnemu letalstvu še ogromna nova pota razvoja in udejstvovanja. Če bo sedanjo vojsko zaključilo letalstvo s svojo zmago, tedaj se bo ta borba za premoč v zraku lahko nadaljevala še skozi stoletja, kakor se je razvijala vojna za premoč na suhem v Evropi že stoletja in še traja. Čim dalj bo trajala ta vojna, tem grozejša orožja bodo posegla v to borbo in za tem večje stvari se bodo narodi morali vojskovati med seboj.

Novo orožje pa je prineslo tudi nov način vojskovanja. Sedanja vojna je v nekem oziru zelo čudna, ker je bilo v prvem letu vojskovanja pravega vojskovanja prav v starem smislu besede malo. Vojska traja že

12 mesecev, toda posamezni vojni pohodi so trajali samo nekaj tednov. Vojni pohod, ki je potlačil Poljsko, je trajal 18 dni, vojskovanje na Norveškem je bilo zaključeno v 21 dneh, Belgija in Nizozemska sta bili pohojeni v dveh tednih, največja dotedanja evropska vojna — poleg nemške — to je francoska vojna je morala položiti orožje v 14 dneh. Če seštejemo vse to skupaj, vidimo, da je pravo vojskovanje trajalo prav za prav samo 67 dni... Odločitve pa še ni, dasi traja vojna že 365 dni. V 67 dneh vojskovanja je bilo premaganih mnogo vojska s tako zvanim bliskovitim napadanjem; bliskoviti način vojskovanja se je gotovo zelo dobro obnesel, edino odločitev še ni bila izsiljena na bliskoviti način. Ob času, ko to pišemo, se mnogo bere, da bo ta bliskovita odločitev izsiljena nad Kanalom, ko bo v kratkem izveden zadnji najhujši napad na Anglijo.

Moderno orožje je vsililo nov način vojskovanja. Zato se piše mnogo, da bo moderno orožje z novim načinom udejstvovanja ustvarilo tudi novo Evropo. Tolikšen napot in tolikšen dokaz vsega tega, kaj zmora mo-

Nadaljevanje na drugi strani

Naši poslanci in senatorji za Slovenijo

Na svojem sestanku dne 31. avgusta t. l. so slovenski senatorji in bivši poslanci kot narodni zastopniki Slovenije pretresali današnja pereča vprašanja, predvsem vprašanje, kako pravočasno in zadosno preskrbeti Slovenijo z življenjskimi potrebščinami in omogočiti preživljanje slojev ter so ugotovili in sklenili naslednje:

1. Današnje stanje preskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami povzroča resno skrb glede prehrane pasivnih krajev, zlasti Slovenije, ki ima poleg številnega mestnega prebivalstva še številne delavske sloje v industriji ter mnogo pasivnih kmečkih okrajev, tako da znaša letni primanjklaj krušnega žita že ob normalnih letinah nad 12.000 vagonov.

2. Ugotavljamo, da se temu vprašanju dosedaj ni posvetila primerna pozornost, zato zahtevamo, da se to vprašanje hitro in zadovoljivo reši. Ker se je pri prejšnjih uredbah pokazalo, da postajajo neopažene, tako da se niti v malem obsegu niso izvajale, naj izjava vlada novo uredbo o preskrbi prebivalstva z žitom z vso strogostjo proti vsem in vsakomur, in brez ozira uporablja vse sankcije

uredbe proti onim, ki se ji ne bi pokoravali ali jo izigrali.

3. Banu dravske banovine naj se da takoj pooblastilo, da v okviru banovine uredi vprašanje razdelitve razpoložljivih življenjskih potrebščin na podlagi racioniranja, tako da bo preživljanje slehernega prebivalca zavarovano in špekulacija z nujnimi življenjskimi potrebščinami popolnoma izključena.

4. Opozarjamo odgovorne činitele na silno hude gospodarske razmere, ki se zlasti v Sloveniji zaradi njene gospodarske strukture pojavljajo z vso ostrino. Podražitev nujnih življenjskih potrebščin in grozeča brezposelnost v industriji ustvarjajo izredno hude razmere in zahtevajo radikalnih ukrepov na vseh gospodarskih področjih. Zato zahtevamo popolno ureditev vprašanja cen nujnih življenjskih potrebščin, zavarovanje življenjskega obstoja delavcev, državnih in drugih javnih in zasebnih nameščenecv, ter javnih del za brezposelne.

Te sklepe dostavljamo predsedniku ministrskega sveta in vsem članom kr. vlade in zahtevamo kot narodni zastopniki Slovenije, da se v celoti upoštevajo.

Kaj so devize?

Trgovina ne pozna meja držav, a vendar mora z njimi računati. Od tod stremiljenja, da se terjatve, ki izvirajo iz medsebojnih trgovskih odnosov, poravnajo na najbolj prikladen način za upnika in dolžnika.

Mednarodna plačila se lahko vrše bodisi v gotovini z zlatom, z bankovci, z monicami, s čeki in še na poseben način, ki se imenuje kliring. Za olajšanje plačil se ustanavljajo podružnice inozemskih bank, ki posredujejo plačevanja.

Pošiljanje gotovine je več ali manj zastarelo, ker so tudi višji izdatki, zaradi prevoza, zavarovanja itd. Dandanes je najprikladnejše, da gre trgovec-uvoznik, ki mora za prejetu blago iz Anglije plačati n. pr. 1000 funtov šterlingov, na borzo ali v Narodno banko in kupi tamkaj ček, ki se glasi za tak znesek. Tak ček, ki se glasi na tujo denarno vrednost in ki je plačljiv v tujini, se imenuje deviza. Skratka rečeno deviza je inozemsko plačilno sredstvo. Trgovec pošlje ček v London in tam ga vnovči v kateri koli banki trgovec-izvoznik.

Ker so devize tako pripravno sredstvo za plačilo, nastane z njimi posebna trgovina, ki ima lahko velik vpliv na vso trgovino. Nastanejo lahko nedovoljene špekulacije.

Vrednost deviz se lahko menja z vrednostjo denarja. Če je vrednost n. pr. dolarja visoka, je visoka cena tudi za ček, ki se glasi na dolarje. Poleg tega ima vpliv na vrednost deviz trgovina sama. Če kupuje ena država veliko v Ameriki, a sama malo tjakaj izvozi, potem mora na tujih tržiščih iskati devize, da more plačati svoje dolgove. Zopet so možne špekulacije, ki gredo včasih tako daleč, da bi bilo bolje poslati v Ameriko zlato, če bi ga imeli. Možen je pa tudi obraten primer, da država veliko izvažajo, a le malo uvažajo. Njene devize imajo veliko vrednost, ker so pač redke.

Glede na tak položaj vidimo, da imajo le bogate države (Amerika, Anglija) več ali manj svobodno trgovino z devizami in valutami. Tam lahko svobodno vsak zase razpolaga z devizami. Teko stanje je najbolj priljubljeno, ker se čuti poleg oblasti kot omejitev

svobodnega razpolaganja.

So pa spet druge revnejše države, ki morajo skrbeti, da pridejo devize več ali manj v korist celokupnosti. Zato vidimo, da razne države omeje promet z devizami tako, da ga spravijo pod svojo kontrolo. Tak nadzor vrši običajno Narodna banka ali pa še druge posebne pooblaščenke banke, kakor je pač dogovor z državo.

Namen nadzora je, da se prepreči kopičenje tujega denarja v eni roki ali pa da bi se denar izvažal. Zato se zahteva, da n. pr. izvozniki za kolikor prodajo v inozemstvo, za toliko morajo poskrbeti, da pridejo devize v državo. Na ta način dobljene devize pa morajo potem deloma odstopiti Narodni banki, deloma pa jih morajo prodati na borzi. Na ta način pridejo uvozniki do potrebnih deviz, deloma pa tudi država, ki ima svoje obveznosti v inozemstvu (državni dolgovi itd.).

Nadaljna svrha nadzora je, da ima država možnost preprečevati uvoz nekoristnih stvari, oziroma omejiti uvoz, čeprav predmetov, ki se potrebujejo. Država dobi na ta način nadzor nad vso trgovino z inozemstvom. To je za revnejše države važno, ker je tak nadzor potreben, da se vzdrži vrednost denarja na enakomerni višini. S tem pa prehaja trgovina vedno bolj v odvisnost države, zaradi česar postane država največji trgovec. To se vrši v različnih državah različno. Pri nas vidimo, da pridobiva »Prizad« vedno bolj na obsegu in veljavi, ker se bavi z nakupom in prodajo vedno več predmetov. »Prizad« pa je, kot smo že zadnjič omenili, odvisen od države.

Vse to je v večji ali manjši meri odvisno tudi od deviz.

Po bojiščih

Na angleško-nemškem bojišču so se nadaljevali nemški letalski napadi na Anglijo. V četrtek je trajal tak napad na London celih 7 ur. V soboto je bilo 700 nemških letal nad južno Anglijo. Zmetanih je bilo ogromno število bomb na pristanišča, tovarne, železniška križišča. Angleški bombniki pa so vsak večer leteli nad Nemčijo in so v noči od četrka na petek 3 ure napadali Berlin. Cilj angleških napadov so letališča, petrolejska skladišča in letalske tovarne. Nemške pomorske sile so nadaljevale borbo proti angleškim trgovskim ladjam in so dosegle, kakor trdijo uradna poročila, velike uspehe.

Na angleško-italijanski fronti so boji v zraku trajali dalje. Italijansko letalstvo je obmetavalo z bombami angleške postojanke v Sredozemskem morju, Malto, Gibraltar, Aleksandrijo in Hajfo. Angleška letala so svoja delovanja omejila le na afriško področje. Na kopnem pa v preteklem tednu ni bilo bojov. Brali pa smo, da se Italijani pripravljajo na nov sunek, in sicer v angleški Sudan ter na angleške postojanke na egiptski sredozemski obali, to je na Suez in istoimenovani prekop.

Dr. Hubad

zopet redno ordinira od 8. sept. dalje

derni človek, gotovo opravičuje vero v to, da bo iz tega silnega viharja in truda vzrastla tudi druga, nova Evropa. Ponekod ta nova Evropa že nastaja. Boljševiki na severu so izrabili nove razmere in si prisvojili polovico Poljske, priključili vse baltske države in na »bliskovit način« izsilili tudi zasedbo Besarabije in Bukovine. Poleg vojskovanja torej nova Evropa deloma že nastaja. Izdatki za oboroževanje in za vzdrževanje silnih vojsk v Evropi bodo tem bolj ogromni, čim bolj moderna in dovršena bodo orožja in načini vojskovanja. Zelo se je bati, da mali in šibki narodi tega ogromnega napora v novi Evropi ne bodo mogli vsi enako prenašati. Zato moramo ob tej prvi obletnici vojske želeči med drugim tudi to, da bi novo orožje

z novim načinom vojskovanja v Evropi izsililo res tako zmago, ki ne bo odvzela malim in šibkim narodom možnosti koristnega in poštenega sodelovanja. Politika je skrb za javni blagor naroda, mednarodna politika je torej skrb za srečno in mirno sožitje vseh narodov na določenem skupnem ozemlju. Človeški duh je ogromno ustvaril na polju oboroževanja in novega načina vojskovanja, zato mu moramo želeči samo to, da bi tudi v novi Evropi ustvaril tako zdrave pogoje, da bodo zagotovili dolgo dobo srečnega in pravičnega miru. Tak novi cilj evropske politike more edini biti v skladu z vsem, kar je dosežanja vojna tehnika pokazala velikega in občudovanja vrednega.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o P. Fran Krhne, župnik in dekan v Postojni, je bil imenovan za častnega papeževskega komornika. Ista čast je doletela zlatomašnika Dominika Janeža v Studencu pri Postojni. Iskreno čestitamo!

o Te dni je zapustil pravosodno ministrstvo načelnik oddelka za Slovenijo sodni inspektor dr. Ivan Bizjak, ki je imenovan za kasacijskega sodnika pri Vrhovnem sodišču v Ljubljani. Vodstvo oddelka za Slovenijo v pravosodnem ministrstvu prevzame sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani Jože Kokalj, ki je že prispel v Belgrad.

o Ob petletnici nepretrganega ministruvanja. Dr. Miha Krek je prenehal biti gradbeni minister. Za gradbenega ministra je bil imenovan državni svetnik iz Belgrada Danilo Vulović. Dr. Krek je ostal v ministrskem svetu kot minister brez listnice.

DOMACE NOVICE

d Na dunajski velesojem so 31. avgusta kot jugoslovanski poslanci dospeli naš trgovinski minister dr. Andres, podpredsednik HSS inž. Košutič in ban dr. Natlačen. Povsod so bili zelo prijateljsko in gostoljubno sprejeti.

d Novi svetniki Kmetijske zbornice. V po zrebu izpadlih okrajih so se v nedeljo, dne 18. avgusta vršile ponovne volitve svetnikov Kmetijske zbornice. Izvoljeni so bili: Okraj Maribor levi breg: Koban Franc, pri Pragerskem, namestnik Lešnik Avgust, Slivnica; okraj Celje: Turnšek Pongrac, Polzela, namestnik Rebov Martin, Teharje; okraj Gornji grad: Steblovnik Martin, Smartno ob Paki, namestnik Pečnik Ivan, Gornji grad; okraj Ptuj: Prelog Franc, Sv. Marjeta niže Ptuja, namestnik Stamberger Janko, Središče ob Dravi; okraj Ljutomer: Rajh Jakob, Ljutomer, namestnik Režonja Stefan, Apače; okraj Slovenj Gradec: Sevcnikar Stanko, Velenje, namestnik Hribernik Franc, Smartno pri Slovenj Gradcu; okraj Dolnja Lendava: Horvat Anton, Crenšovci; okraj Laško: Orožen Martin, Sv. Stefan, namestnik Tratnik Miha, Brstnik.

VINA

Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
Centralni vinarni v Ljubljani

d Starl srebrni kovanci za 10 din so prenehali biti zakonito plačilno sredstvo 31. avg. Po tem roku se morejo zamenjati ti bankovci za nove pri Narodni banki in pri drž. finančnih ustanovah. — Opozarjajo se vsi, ki imajo še stare kovance po 1 din in po 20 din, da je skrajni rok za zamenjavo enodinarskih novcev 20. oktober, za 20 dinarske kovance pa 31. oktober. Po tem roku se ti novci ne bodo mogli več zamenjati niti pri Narodni banki niti pri drž. finančnih ustanovah.

d Da bi le res bilo, pa kmalu. Zaradi povišanja plač železniškim nameščencem in delavcem so se oglašili pri prometnem ministru Besliču in pri ministrih dr. Šuteju in dr. Smoljanu zastopniki Zveze hrvatskih železničar-

jev. Minister dr. Šutej jim je obljubil vso svojo podporo, prav tako tudi minister dr. Smoljan. Prometni minister inž. Beslič pa je rekel, da predstavlja sedaj vprašanje plač železniških uslužbencev in delavcev glavno vprašanje, za katero se bo vlada zavzela.

d Ljubljana dobi nove avtomatične pisemske nabiralnike. Sedanji pisemski nabiralniki tipa »Paris« so postali že slabi; avtomatični mehanizem je pogosto odpovedal ter so bile pritožbe na dnevnem redu. Poštna uprava je sedaj nabavila nove nabiralnike jugoslovanskega proizvoda ter bomo zato v teku meseca septembra 80 najstarejših nabiralnikov zamenjali z novimi. Da ne bo občinstvo preveč pogrešalo nabiralnikov, bomo zamenjavali tako, da se bo na en dan demontiral vsaki tretji nabiralnik v dotičnem okraju. Zato prosimo nekoliko potrpljenja, ker bo pač treba vlagati pisma v sosedne nabiralnike. Po demontaži bomo sicer vzdali takoj novo pritrilno železje, toda nove nabiralnike bomo obesili šele tretji dan, ko bo vzdana podlaga dovolj trdna. Opremo s tablicami s časovno označbo pobiranja pisem bodo novi nabiralniki dobili šele proti koncu septembra, pobiranje pisem pa se bo tudi med tem časom vršilo kot doslej.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prehavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Ne obnesejo se vedno najvišje dopustne cene. Po razveljavljenju uredbe o maksimiranju cen ter prisilnem odkupu pšenice in koruze so se takoj pojavile na domačem trgu prve ponudbe domače koruze. Ponudbe so sicer še neznatne, v krogih žitnih trgovcev pa se računa, da bodo v kratkem znatno večje. Za vagonsko blago se sedaj cene gibljejo med 260 do 280 din za 100 kg franko nakladalna postaja. Poslovanja z novo koruzo še ni. Stare koruze pa je še dosti v državi in posamezne tvrdke je imajo tudi do 100 vagonov. Dokler so veljale maksimalne cene, koruze niso hoteli prodajati, sedaj pa bodo novo ugodno situacijo najbrž izkoristili in staro koruzo prodali, da bodo imeli denar za nakup nove. Vse sedaj zavisi od izglede za novo koruzno letino. Če bi sedaj trajalo ugodno vreme še nadalje, bi mogel biti letošnji pridelek koruze znatno večji kakor pa se je

mislo in pričakovalo. Najbrž lastniki stare koruze ne bodo čakali na uspeh nove žetve, temveč prodali staro koruzo takoj, ker bodo po sedanjih cenah itak veliko zaslužili.

d Izvoz debelih svinj v Nemčijo poteka gladko. Vsak teden izvozimo v Nemčijo 3000 svinj, v Češko-Moravsko smo radnji teden izvozili 1000 svinj. To pa je bila zadnja pošiljatev v Češko-Moravsko, ker nismo pogodbeno vezani na nadaljnje pošiljke. Zdaj se je pričel naš izvoz svinj v Italijo. Po trgovinski pogodbi moramo dobaviti Italiji v treh mesecih 10.000 debelih svinj. Tedensko bomo zato pošiljali 1000 do 2000 svinj.

d 30 milijonov din posojila za nakup potrebnih živil bo najela naša banska uprava, je izjavil trgovskemu odposlanstvu ban dr. Natlačen.

d Za take ne denarna kazni, ne zapor, ampak vislice. Špekulacija z žitom in moko je dovela do popolnoma nemogočih pojavov. Znano je namreč, da spada tudi Srem v bogate žitne kraje in prav tam so začeli ljudje doživljati primere, da je zmanjkalo moke in žita, čeprav ga ni bilo poprej na trgu in ga torej niso mogli trgovci iz drugih pasivnih krajev države kupiti. Tako poročajo iz Vinkovcev, da je tam zmanjkalo moke. Niti mlini niti trgovci nimajo blaga na zalogi. Oblasti pa so dognale, da gre za edinstven primer brezvestne špekulacije, ki so jo zganjali mlinarji. Tako je neki mlin mlet noč in dan, moko pa prodajal le ponoči svojim prijateljem in znancem v velikih količinah, čeprav prepovedujejo zakonska določila kopicenja prevelikih zalog živil. Podobno je bilo tudi s koruzo. Zmanjkovati jo je začelo v pasivnih krajih, še bolj pa v žitnih krajih. Oblasti so bile povsod brez moči, kajti mreža špekulantov je tako razpredena in tako spretno zapletena, da je krivcem težko priti na sled.

Trgovsko učilišče »Cristofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Starši, ki nameravate šolati svojega sina ali hčerko na katerem koli trgovskem učnem zavodu, pišite po prospekt na naš zavod, ki je največji te vrste v državi. V enem šolskem letu zadobe učenci-nke praktično izobrazbo za razne pisarniške poklice, še posebej pa za trgovske obrti. Vsa pojasnila in prospekte daje ravnanstvo osebno ali pismeno brezplačno.

Versko mrtvi

V časopisu »Mladi delavec« čitamo tudi sledeče:

Starši se za svoje sinove in hčere, ki so šli zaradi izučanja ali zasluzka z doma, več dosti ne brigajo. Oni ne vprašujejo kako je z mojim sinom ali hčerjo v verskem pogledu. Njim je v večini primerov dovolj, da so se rešili skrbi za enega otroka.

Naša katoliška družva! Zal je pogostokrat v njih zgolj le zunanost katoliške, notranje poglabitve ni! Zgodi se, da njihovi člani sami nimajo vere, ali da se vsaj sramujejo priznati jo.

Verska društva pa večinoma zbirajo le versko dobre fante in dekleta v svojih vrstah.

Delodajalci?! Da, ti bi mogli veliko storiti za versko poglobitev in vzgojo naše delavske mladine, če bi jim bilo kaj na tem. Pa jim je, žal, večinoma le na tem, da fant ali dekle delata, kakšna sta, glede vere in morale, ni njihova stvar.

Kaj naj rečemo o sodelavcih, o delavski družbi? Nič ne pretiravamo, če trdimo, da ta kviri, ne pa zdravi!

Morda bo kdo užaljen, se bo čutil prizadetega zaradi naših trditve! Roko na srce in priznajmo, da je v veliki meri res tako, kot smo povedali.

"Saj je to nekaj čisto naravnega"

Gledam in opazujem take zakone, kjer so mladi pari prišli skupaj po čisto naravni poti, kjer so prebredli vso široko reko opolnosti in umazanosti. Povejte mi, ali more tak moj svojo ženo in morebitno mater svojih otrok pogledati s svetim spoštovanjem. Žival je žival in živali človek njenega naravnega nagona ne more prepovedati in ne zameriti. Človek je pa človek, po božji podobi ustvarjen bitje in ne sme samega sebe stavljati v isto vrsto s živalmi, da bi ljudje živeli po svetopisemski besedi, kakor konj in mezek, ki nimata razuma.

Bog je že vedel, kakaj je na sinajski gori spregovoril besedo: »Ne nečistuj!« In od Boga ustvarjena narava se sama mašuje s celo tropo tako imenovanih spolnih bolezni. Ali mar ne? Živimo in pripravljamo se na ev. zakon kakor na vsak sv. zakrament, kot otroci božji in ne kot otroci greha in poželjivosti.

normalno potrošnja do tega časa pa je potrebno okoli 800 vagonov, se ni bati pomanjkanja sladkorja.

d Kjer je avtonomija. Banska oblast v Zagrebu je dovolila mestni občini v Subotici, da sme nakupovati drva v banovini Hrvatski.

d Razlika med načinom zidanja pred 20 leti. Zadnja leta se naše stavbarstvo poslužuje zlasti umetnega kamna, izdelanega s hidravličnimi stiskalnicami iz znanstveno preizkušenih in pravilno mešanih surovin. Pri nas mnogi še ne poznajo tega stavbenega gradiva, zato ga tudi še ne znajo pravilno ceniti. Prav zaradi tega je potrebno opozoriti nanj. Razstavljeno je na ljubljanskem velesejmu.

d Velik vlom je bil izvršen v trgovino z zlatino tvrdke A. Božić na Bledu. Kdor izsledi vlomilce, dobi 10.000 din nagrade.

d Velike gadje zalege je pred kratkim odkril posestnik Doberdrug Ivan iz Prečne pri košnji otave. Pod neko skalo je bilo kar devet mladitov in dva odrasla gada. Vse se mu je posrečilo ugonobiti.

d Cerkljansko jezero bodo osušili. S tem bo pridobljenih najmanj 2500 ha plodne zemlje. Prva dela za 2.600.000 din so že razpisali.

d Tatovi so odnesli kovaču Ivanu Medeni iz Štepanje vasi št. 72 nakovano. Svari se pred nakupom. Kdor izsledi tat, dobi nagrado.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Zahvala hrvatskega bana. Za poslano brzojavko bana dravske banovine dr. Marka Natlačen ob priliki obletnice ustanovitve banovine Hrvatske je ban banovine Hrvatske dr. Ivan Subašić podal sledečo zahvalo: Za čestitko, katero ste mi poslali ob priliki obletnice banovine Hrvatske, se Vam najpriročneje zahvaljujem z iskreno željo, da kmalu tudi bratski slovenski narod dobi ono, kar si davno želi. — Ban banovine hrvatske dr. Subašić.

p Ključ do rešitev spornih zemeljskih vprašanj med Srbi in Hrvati. Minister za gozdove in rudnike dr. Džafer Kulenović se je za obletnico sporazuma mudil v Zagrebu in pri tej priliki so ga časniki vprašali, kaj misli o reformah, ki so bile napovedane. Mi-

nister je dalje rekel, da so na slavnostni vladni seji govorili tudi o nadaljnji preureditvi države. Bosansko hercegovski muslimani stojijo po mnenju dr. Kulenovića. neomajno na stališču, da je treba ustanoviti še četrto samoupravno enoto. Minister misli, da ustanovitev četrte samoupravne enote ni v nasprotju s hrvatskimi interesi. Nekateri zahtevajo, da se muslimani izrazijo o svoji narodni pripadnosti. »Jaz« je nadaljeval minister dr. Kulenović, »sem se izjavil že kot študent za Hrvata. To sem ponovil tudi v izjavi, katero sem dal pred nekaj meseci, pa so me zaradi nje napadali.« Po njegovem mnenju je ustanovitev četrte samoupravne enote v korist ureditvi odnosov, kajti z njo bi bila rešena vsa sporna zemeljska vprašanja med Srbi in Hrvati.

NESREČE

n Z lestve je padel. Makovec Anton je kot pleskar delal pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Oni dan so začeli v pritličju palače prepleškavati veliko dvorano. Makovec je slika in stal na 4 m visoki lestvi. Nesreča je hotela, da je Makovec izgubil ravnotežje, omahnil in padel na tla tako nesrečno, da je na mestu podlegel poškodbam.

n Požari na Dravskem polju se zopet vrstijo. Zadnji čas moramo zopet beležiti mnogo požarov na Dravskem polju. Še dni je pogorel posestnik Vuk Anton iz Mihovc pri Cirkovcih. Ogenj, ki je nastal ponoči, je uničil prazno stanovanjsko hišo, tako da je škoda 8 do 10.000 din. Poslopje pa je imel Vuk zavarovano za 16.000 din. Ob tej priliki je pogorel tudi Vukov sosed Priuh Franc, kateremu je ogenj uničil tudi staro hišo, v kateri je stanovala stara prevzičkarica. Škode je okrog 10 do 12.000 din. Hiša pa je bila zavarovana za 19.000 dinarjev. — Dva dni po gornjem požaru je gorelo pri posestnici Zajec Katici v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Požar se je hitro razširil na vso hišo, nato pa še na sosednjo hišo posestnika Horvatič Izidora. Požar je nastal pol ure pred polnočjo. Ogenj je uničil obe s slamo kriti hiši do tal, zgorelo je tudi precej orodja, svinja, krma in drugo. Škode je pri Zajčevi okrog 7000 din, pri Horvatiču pa okrog 14.000 dinarjev. Zanimivo je, da je bila prva zavarovana za 18.000 din, Horvatič pa za 10.000 dinarjev. V hiši Zajčeve je stanoval njen oče, 70 letni Veis Matija, katerega so komaj rešili sosedje. — V Sv. Vidu pri Ptujju je izbruhnil požar na podstrešju stanovanjske hiše posestnika Koletnika Franca. Ogenj je uničil ostrežje, vendar se je gasilec posrečilo ogneti pogasiti, tako da ni večje škode. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika.

n Velika škoda po povodnji v kamniškem okraju. Zadnje neurje je napravilo zlasti v kamniškem okraju veliko škodo, ki je bila ocenjena na 200.000 din. Toliko bodo vsaj stala najnujnejša popravila, ki jih je treba čimprej izvršiti, da jesensko deževje ne bo napravila še več škode. Največje razdejanje je bilo v Motniku, kjer je voda porušila 100 metrov zidane škarpe in odnesla cesto. Tudi v Potoku in na drugih mestih po Tuhinjski dolini je voda na več krajih poškodovala ceste. Nastalo škodo si je ogledal tudi g. ban dr. Natlačen.

n Do smrti povožen. V bližini Slivnice pri Mariboru se je te dni primerila nesreča, ki je zahtevala življenje mladega dečka. Na

Opozorilo

Zadnji teden so se po vsej Gorenjski raznesle lažne vesti, da je senator Brodar sklical gorenjske kmete in jim dal navodila, da naj ne prodajajo krompirja, ker bo dosegel še višjo ceno, in to celo 4 din za kilogram.

Ker se te lažne in izmišljene vesti širijo in za resno trdijo po prodajalnah, gostilnah in drugod iz gotovih političnih namenov, da se itak zelo prizadeto delavstvo in meščanstvo zaradi naraščajoče druginje še bolj draži in razburja, ter se jih morda zavedlo celo na kake nezakonite p.ta, sem prisiljen opozoriti vse one, ki bodo še dalje širili in trdili te neresne vesti, da jim bom dal priliko to tudi dokazati pred sodiščem.

Tudi leta 1932 so se gotove stranke proti nam borile z lažmi, krivimi pričevanji in prisegami z namenom, da nas uničijo. Toda dosegli so ravno nasprotno, uničili so sebe. Ista usoda bo zadela sedanje borce laži, zavijanj in hujškanja.

Hrastje pri Kranju, 3. septembra 1940.

Janez Brodar, senator.

državni cesti je vozil šofer Jurij Vrečko, nameščen pri tvrdki Fran Petek v Kranju, s tovrstnim avtom. Deček Josip Razboršek se je nasprotno obesil zadaj na neki voz. V trenutku, ko sta prišli obe vozili navstric, je deček odskočil in zadel z glavo ob svetilko tovrstnega avtomobila. Padel je pod sprednje kolo. Šofer je skušal nesrečo preprečiti na ta način, da je naglo zaokrenil še bolj v stran ceste tako, da je zadel in podrl ob cesti rastočo jablano. Deček je bil do smrti povožen.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: v Gameljnah trgovec Ivan Bizant, v Sevnici ob Savi Ana Pavlinič roj. Medvešek, v Vidmu ob Savi soproga višjega kontrolorja drž. železnice Ivanka Ramer, v ameriškem Clevelandu 67 letna Julija Povše roj. Peterlin. — V Ljubljani so umrli: trgovka Marija Čeznik roj. Juvanič, dvorni svetnik v p. Franc Andolšek, višji kontrolor drž. železnice v p. Anton Demiar, Antonija Lazar roj. Leban in vdova po učitelju Matilda Kokalj. — Naj počivajo v miru!

Trgovski in žni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Tečaj je strokovno prvovrsten in uživa odlične slove. Učnina zmerljajna na interesentom na razpolago ustno ali na, revali dijaki prejmejo popust. Posrpekti in pismeno.

Franjo Neubauer

Marija-posveti o temine

Rodila je Tebe Ljubena, plamteča od vekov za nas, vrtni hotela je zemlji talazbe in upanja čas...

V srazu njede jeklene in strelj gornja in njh, pa zemlji se mrtvecev trupla in ranjencev stak je in vrdih.

Porušeno mesto ponosno, poigana pokojna je vas, po cestah in potih je kalost, obupen bežetih je glas.

Sovražstva pa se ne ustavi, nikdar mu ni trtev dovolj, sama maščevanje besede, na nov se pripravlja pokolj.

Marija, za spravo vojena, Ti jutranja tvojja mira, posveti v mrakove sovražstva v temine grozot in jokaj!

RAZGLED PO SVETU

Romunija žaluje

Pretekli teden je prišlo na Dunaju do italijansko-nemške razsodbe v sporu med Madžarsko in Romunijo, ki se sami med seboj nista mogli sporazumeti in sta sprejeli posredovanje in razsodbo Italije in Nemčije. Razsodba je bila spregovorjena oni petek v gradu »Belvedere« na Dunaju, ter določa, da Romunija odstopi Madžarski severni del svoje transilvanske pokrajine s 50.000 kv. km površine in 2 in pol milijona prebivalci. Istočasno je bila podpisana tudi manjšinska

pogodba Nemčije z Madžarsko in Romunijo, s katero dobivajo manjšine iste pravice, kot so bile določene predlanskim v Karlovih Varih v sporazumu med Nemci in češkoslovaško vlado. Italija in Nemčija sta prevzeli tudi jamstvo za nedotakljivost vseh meja Romunije. — Pogajanja med Romunijo in Bolgarijo so stvarno končana in izgubi Romunija južni del Dobrudže s približno četrt milijona prebivalci.

Zemljevid prikazuje zgube Romunije, ko je morala Sovjetom odstopiti severno Bukovino in Besarabijo, Bolgarom južni del Dobrudže, Madžarom pa severno polovico Transilvanije. Ozemlja, ki jih je morala odstopiti, so pikčasto zaznamovana. Romunija je na ta način izgubila okrog 6 milijonov ljudi ter je od 18 milijonske države padla na 12 milijonsko. Izgubila pa je skoraj dve petini svojega ozemlja.

ANGLIJA

s Ob vstopu v drugo leto vojne. Angleški minister brez listnice Artur Greenwood, član vojnega kabineta, je podal ob koncu prvega vojnega leta izjavo zastopniku Reuterske agencije. Greenwood je med drugim dejal: Leto dni smo v vojni. V začetku nismo bili v premoči. Toda prestali smo najnevarnejšo in najhujšo periodo in zdaj smo neizpodbitno močnejši kakor pred letom dni. Naše gospodarstvo na morju ni v nevarnosti in tudi ne bo. Naše letalstvo je moralo tako v metropoli kakor v tujini prestati boje noč in dan. Če študiramo naš narod v teh dneh, polnih dogodkov, lahko na našem otoku ugotovimo, da Velika Britanija ne more izgubiti vojne. Borci na našem otoku — to so naša trdnjava — delavci na našem otoku, to so naše tovarne — in žene na našem otoku, to je naše ognjišče, prispevajo dan na dan z vzajemnimi žrtvami, ki se med seboj dopolnjujejo, da se ta trdnjava našega odpora ne bo mogla zavzeti. Prepričan sem, da niti v enem trenutku dolge in tako mnogolične zgodovine britanskega plemena ni bilo trdnjega in bolj jeklenega edinstva od tistega, ki danes družijo naš narod. V Churchillu imamo ministrskega predsednika, ki v svojih besedah, v svojih dejanjih in v svojem vodstvu vtelesa do najvišje stopnje misli in impulze vojskujočega se naroda. Ker je naš narod sestavljen iz svobodnih mož, s svojimi značilnimi vrtilinami popolnoma enoten v vseh pogledih pod vodstvom, ki mu absolutno veruje, in ker je prepričan, da je njegov

boj pravičen, je postal nepremagljiv. Stopamo v drugo leto vojne z upravičeno vero v našo veliko moč in s prepričanjem, da bo svoboda na koncu zmagala.

DROBNE NOVICE

Romunija bo izpraznila Dobrudžo 10. oktobra, da bi ji ostala vsa žetev.

Poljska generalna gubernija je bila vključena v Nemčijo.

Nemški listi poročajo, da je za vedno izključena vsaka možnost vojnega spopada med Nemčijo in Rusijo.

Za sovjetski republiki sta proglašeni Estonska in Litva.

Daljnostrelni topovi za obrambo Dardanel so že prispeli iz Anglije v Turčijo.

Nemški »Völkischer Beobachter« se zelo huduje na švicarski »Journal de Geneve« zaradi trditve, da nemški napadi na Anglijo nimajo uspeha.

Ameriška vlada je odbila prošnjo, da bi smelo biti pokopano truplo Trockega v Združenih državah.

En milijon dolarjev za angleško letalstvo je daroval izdajatelj nekega kanadskega lista.

Do prvega spopada v Indokini je prišlo med francoskimi in japonskimi četami.

Da se izognejo nevim obmejnim spopadam, so se romunske čete umaknile s sovjetske meje.

Nemški bombni napadi na London in angleška mesta zavzemajo vedno večji obseg.

Francoske kolonije Čad (južno od Libije), Kamerun in Kongo so se pridružile lon-

Kadar kupite

sredstvo proti bolečinam, prehladu ali hripi in zahtevate

ASPIRIN

pazite, da je vsak zavitek in vsaka posamezna Aspirin-tableta označena z »Bayer«-jevim križem.

Optim. reg. pod št. 1727 od 22. marca 1938

donskemu francoskemu narodnemu odboru.

12 milijonov vojaških obveznikov bodo imele po sprejetem zakonu o vojaški obveznosti Združene države.

10.000 letal na mesec izdelajo sedaj ameriške tovarne, je izjavil državni predsednik Roosevelt.

Ječmena, krompirja in repe bo letos na Finskem več kot lani.

»Völkischer Beobachter« piše, da Švica lahko doživi presenečenje, ker zavzema nenaklonjeno stališče do Nemčije in Italije.

Novo sodobno potniško letališče grade v madžarski Budimpešti.

Številni parniki odvažajo otroke iz Anglije v Severno in Južno Ameriko.

Volitve v švedski parlament bodo dne 15. septembra.

Največja angleška zavarovalna družba Lloyd je sklenila preseliti se iz Anglije v Združene države.

Vse francoske šole v zasedeni Franciji bodo septembra in oktobra pričele z rednim poukom.

Sovjetski listi napovedujejo »lastno vojno« na Tihem morju. Japonska se pripravlja.

Madžari so dali avtonomije Vojvodini Karpatske Rusije.

Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«.

Sprejem mladeničev v pehotno podčastniške šole v Belgradu, Bileči in Zagrebu v starosti od 18 do 21 let. Rok za prijavo je do 10. oktobra t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobite pisмено ali ustmeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor, priložite kolek za 10 din.

Dr. Krekova gospodinjka šola (enoletna), Ljubljana VII, vpisuje učenke od 15. septembra dalje do začetka šole 1. oktobra. Vpišejo se lahko osebno ali pa po pošti s tem, da izpolnijo tiskano prijavo, ki jo naš željo s prospektom vred dobijo v zavodu. — Učiteljska gospodinjka šola letos nima letnika.

Ban g. dr. Marko Natlačen otvarja jesenski velesojem v Ljubljani.

Naš rojak Ivan Lavrič pl. Zaplaški, podmaršal v pok., je nedavno praznoval 90 letnico rojstva.

Romarsha slavnost na Kureščku

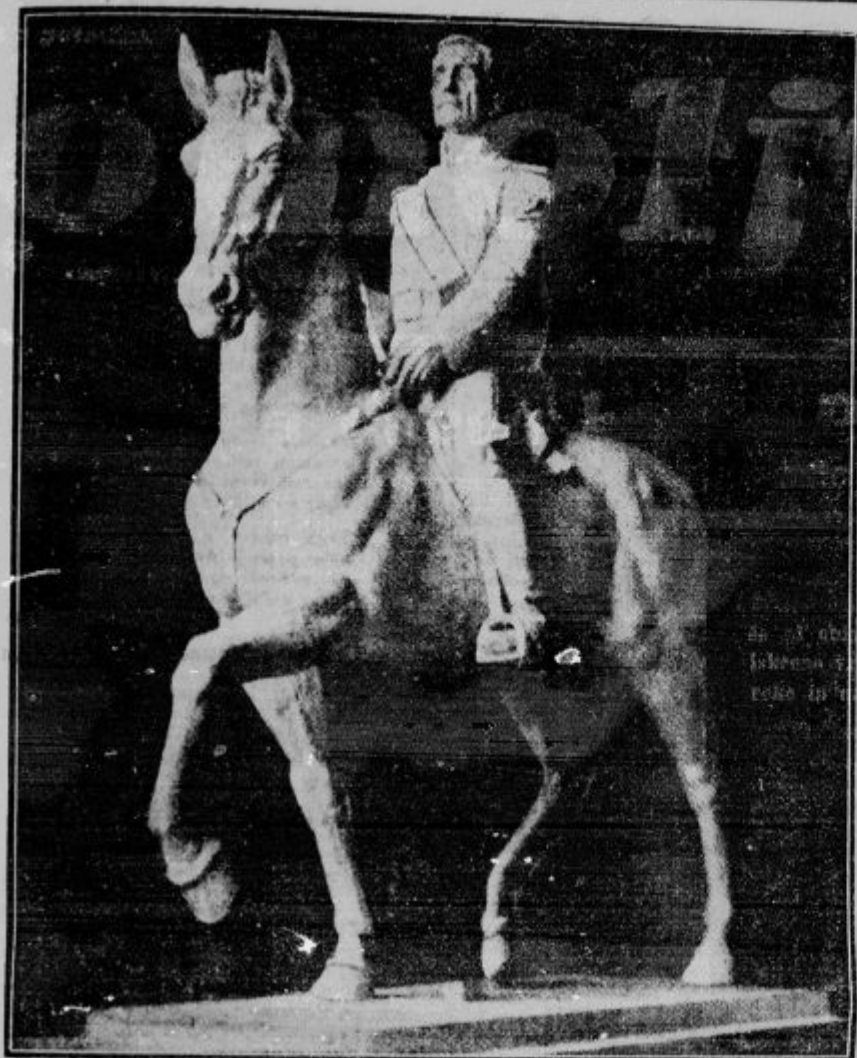
Z. škofa dr. Rozmna na prostem. Na desni: Množica na hribčku pred cerkvijo posluša govor g. škofa. To je pogled samo na del množice.

Deklica pozdravlja Prezbitera pred cerkvijo na Kureščku.

Naši kolesarji so se udeležili devetdnevni tekem v Srbiji.

Spomenik kralja Aleksandra I. v ljubljanski Zvezdi, katerega bodo odkrili v petek 6. sept.

Radio Ljubljana

Četrtek, 5. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Veseli operetni zvoki — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Deset minut zabave — 20.10 Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič) — 20.30 Samospevi — 21.15 Plošče — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Radij. orkester.

Petek, 6. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 9.30 Praznovanje rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Prenos zahvalne službe božje iz stolnice — 10 Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju (prenos iz Zvezde) — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Radijski orkester — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled Tujkoprometne zveze — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Za planince — 20.10 Ženska ura — 20.30 Akademski pevski kvintet — 21.15 Slovenski zvoki (RO) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plošče.

Sobota, 7. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošče — 14 Poročila — 17 Otroška ura — 17.30 Pregled sporeda — 18 Radij. orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Zunanje-politični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Halo! Berite naš novi podlistek!« Življenjska pot časopisnega romana in njegovega tvorca — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radij. orkester.

Nedelja, 8. sept.: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Radij. orkester — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Radij. orkester — 9.45 Verski govor (dr. V. Fajdiga) — 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice

11 Plošče — 11.45 Pevski zbor »Tabor« — 13.30 Objave — 13 Napovedi — 13.02 Radij. orkester 16.30 Dijaska oddaja — 17 Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30 Prenos tekme harmonikarjev in šramlov z velsejma — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Naši novi pevci od vseh strani — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 9. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Radij. orkester — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20.10 Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik) — 20.30 Veseli operetni zvoki — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos z velsejma.

Torek, 10. sept.: Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Citre in harmonika — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Deset minut zabave (Fr. Lipah) — 20.10 Slomšek o maternem jeziku in narodni zavednosti (prof. E. Boje) — 20.30 Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Plošče.

Poslednja želja. Jetniški paznik obišče jetnika, ki je obsojen na smrt, ter mu reče: »Rad bi vedel za tvojo zadnjo željo. Izpolnili ti jo bomo.« — Jetnik: »Zrelah rdečih jagod bi se rad še enkrat v življenju najedel.« — Paznik: »Ampak pomisli, sedaj je vendar december!« — Jetnik: »Nič ne de. Prav rad počakam, da dozoriijo.

Spreten zdravnik. — Debelušnik: »Gospod zdravnik, koliko kg bom izgubil, ako se zdravim po vašem navodilu?« — Zdravnik: »To je odvisno od

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež s ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zda je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste mladi mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

PREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite din 5,- v poštnih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 27-B Zagreb, Praska ul. 6.

okoliščin. Imel sem bolnika, ki je v enem dnevu shujšal za 25 kg.« — Debelušnik: »Kako je to mogoče? Taka kura bi bila zame!« Zdravnik: »Oh, odrezal sem mu noge!«

Dogodek. Slavni skladatelj Händl je svojo opere navadno dirigiral tako, da je stal sredi orkestra ob harfi. Medtem ko je dajal godbenikom in pevcem znake, je mojstrsko igral harfo. Občinstvo je zato bolj občudovalo njega kot ono, kar se je godilo na odru. Nekega nadutega opernega pevcu je to silno jezilo in zagrozil je mojstru, da bo ob prvi priliki skočil enostavno z odra na njegovo harfo. Händl mu je mirno odgovoril: »Samo sporočite mi prej, da lahko datum tega dogodka objavim v časopisu. Prepričan sem, da boste s tem skokom imeli večji uspeh kot s svojim petjem.«

PO DOMOVINI

Na Kureščku smo bili

Preteklo nedeljo, 1. septembra, se je vršila v znameniti cerkvi Kraljice miru na Kureščku izredna romarska slovesnost — verjetno največja, kar jih je doživel ta zgodovinski kraj, gotovo pa ena izmed najlepših prireditev te vrste sploh. Na pobudo in poziv g. škofa dr. Gregorija Rožmana so ljubljanske in okoljske župnije priredile ta dan prošnjo romanje za mir h Kraljici miru na Kureščku. Udeležba je prekosila vse pričakovanje. Vsi razpoložljivi avtobusi so bili oddani že davno pred romanjem — 13 jih je vozilo udeležence iz Ljubljane na Ig in v Želmlje — in še je za stotine romarjev zmanjkalo prostora! Koliko Ljubljancev pa se je pripeljalo proti Kureščku s kolesi, vozovi in z vlakom do Škofljice. Še bolj kot oddaljena Ljubljana z okolico so se odzvale župnije iz kureške sosesčine: robovska, turjaška, želmelj-ska, golska, izanska, tomišljaska itd. Menda je ta dan iz njih pobitelo na Kurešček vse, kar koli je moglo od doma. Če torej trdimo, da e je v nedeljo zbralo na Kureščku 5000 romarjev, je ta cenitev najbrž še mnogo premajhna.

Pod Kureščkom so se romarji strnili v tri procesije, ki so se začele druga za drugo pomikati proti vrhu. Prva se je zvrstila v vasi Rogatcu nad Želmljami, druga pri kapelici nad Zapotokom, tretja pa na Gornjem Coleman. Ta poslednja, ki jo je vodil sam prevzvišeni gosp. škof dr. Gregorij Rožman, je bila seveda najštevilnejša. Koliko je bilo v njej samo duhovščine! Poleg prevzvišenega so stopali v procesiji gg. župniki iz Ljubljane oz. njihovih zastopniki, gg. salezijanci, lazaristi in gg. frančiškani; več kot 50 duhovnikov, redovnikov in bogoslovcev se je zbralo ta dan na Kureščku.

Vse procesije so se vile po kolovozih in stezah med zelenimi tratami in senčnimi gozdovi v pobožni molitvi in svetem petju. Pač svojevrstna pobožnost, ki bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Pobožnosti na Kureščku so se pričele ob 9. Z davno pred prihodom procesij je bila cerkev prenapolnjena. Mnogi romarji so napravili dolgo pot tešči, da so mogli prejeti sv. obhajilo. Tudi veliko Ljubljancev je bilo med njimi. A prava slovesnost se je pričela šele po 10, ko je s svojo procesijo dospel v cerkev prevz. g. škof. Takoj po prihodu je daroval sv. mašo pri oltarju čudodelne Kraljice miru. Na žalost ni mogla v cerkev menda niti dvajsetina vseh romarjev. Zato je istočasno maševal v odprti kapeli Marije Brezmadežne za glavnim oltarjem pred g. dr. Janez Kraljič, semeniški spiritual. Obe sv. maši je zbraura množica spremljala s pobožnim petjem.

Ob 11 je skozi stranska vrata stopil na visoko stopnišče prevzvišeni. Množica na hribčku se je strnila še bolj, petje je utihnilo in ob napeti pozornosti je naš pastir spregovoril nepregledni množici toplo in očetovsko besedo o tem, kar mu je najbolj pri srcu: o grozi in stiski naših dni, katero je zakrivilo skrunjenje božjega imena, nedelje in sv. zakona. — Višek pa je dosegel njegov govor, ko je na koncu ob pritrjevanju zbrane množice izrekel slovesno obljubo: Če nam bo Kraljica miru ohranila vroče zaželeni mir, sklenemo, da bomo leto za leto prvo nedeljo v septembru poročali v njeno svetišče na Kurešček tako kot danes! Sledile so pete litanije na prostem in blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je iz kapelice Marije Brezmadežne podelil prevz. g. škof.

Pozno popoldne so začeli romarji zapuščati kureški hribček, vsi ginjeni in prevzeti z enim samim sklepom, da pridejo zopet in zopet na ta prelepi kraj molitve in milosti. Tako se začenja za pozabljeno cerkev Kraljice miru na Kureščku nova doba, ko začenjamo po zgledu naših prednikov tudi mi iskati pri kureški Materi božji pomoči in utehu.

Stična. Dne 15. septembra se bodo verniki bližnjih fara zbrali v Stični, v naši veliki ba-

Od večnosti izbrana

Tvoje rojstvo, o deviška Mati, s radostjo je srca napolnilo; prišla si kot vzhajajoča zarija. Sonce je po Tebi prisvetilo.

V hočem sklepu čedežno spočeta bila si biva sledeča grobna senca, prve svedra na nebo pripete. Tebi v slavo so se strnile v vence.

Prišla si od večnosti izbrana, zemlja v sponah Te je zaželela; kakor mavrica si posijala in pogube večne na očiela.

Tvoj prihod sovražstvo je premagal, glava je peklenški kaži strla, cvetna pot se vije čez globina, in v nebesa vrata se odprla.

Zasijala svetu je ljubljena, zasijala milosti poteki, zasijala vrata se zakladi, ključ do njih so sveti v Tvoji reki.

Tvoje rojstvo, o zaščitna žena, naše prošnje dviga v višino: »Ti prenovi nam, obliži semlje, varuj naše drago domovino!«

Limbaraki.

ziliki, da počaste in se poklonijo Kraljici mučencev. Zalostni Materi božji. Vabljeni ste pa vsi, tudi od daleč, vsi, ki častite skrivnost bridkosti Matere Kristusove, vsi, ki ljubite nebeško Gopo, vsi, ki delite z Njo delež bolečin. Vabljeni ste pa tudi vsi tisti, ki vam je Stična kakorkoli draga. In upamo, da teh ni malo. Nas vse teži ista bridkost in vznemirja isti strah. Združimo se, da bomo po skupni proslavi in po enodušni prošnji deležni tudi iste tolažbe.

Iz raznih krajev

Sv. Gregor. Poletje se je nagibalo k zatonu, ko je Vsemogočni poklical k sebi Jožeta Klana iz Pustega hriba. Bil je pravi vzor krščanskega moža, skrben družinski oče ter

88

Gospod Volodijovski

In res še ni prišel sel čez most, ko se je zidovje streslo od groma topov. Grad je to pot prvi začel bučni razgovor. V belem svitu zgodnjega jutra so letele goreče plahite kakor žareči prapori in padale na tramovje. Nič ni pomagala mokrota, s katero je ponoči dež les prepočil. Trami so se kmalu vžgali in začeli goreti. Za plahitami je začel Ketling sipati granate. Utrujena krčela janičarjev so v prvem trenutku zapustila okope. Niso zaigrali budnice. Prijahal je sam vezir na čelu novih oddelkov vojaštva, toda očito se je tudi v njegovo srce prikrdal obup, zakaj paše so ga slišali, kako je mrmral:

»Ljubša jim je bitka kakor počitek! Kakšni ljudje prebivajo v tem gradu!«

Med vojaštvom pa je bilo slišati in vseh strahov plašne glasove, ki so ponavljali:

»Mali pes začenja gristi. Mali pes začenja gristiti!«

LVL

Ko pa je prešla tista strašna noč, polna zmagovitih napovedi, je napočil dan 26. avgusta, ki je imel biti odločilen v zgodovini tiste vojske. V gradu so pričakovali, da bodo Turki hudo napeli svoje sile. In res se je ob sončnem vzhodu znova razleglo zvenčanje na levi strani gradu, tako glasno in silno kakor še nikoli doslej. Očitno so Turki hoteli vrniti novo mino, najmogočnejšo izmed vseh. Veliki oddelki vojaštva so, nekoliko oddaljeni, stražili to delo. Na okopih je začelo vse mrgeti. Iz množice barvnih sandžakov (praporov), ki so kakor pisano cvetje pokrili polje proti Dlužku, so spoznali, da prihaja sam vezir, ki bo vodil naskok. Na okope so potegnili janičarji nove to-

pove; razen tega so brezštevilna janičarska krčela pokrila novi grad in se skušala zavrovati v njegovih jarkih in razvalinah, da bi bila pripravljena za spopad moža z možem.

Kakor rečeno je grad prvi začel topovski razgovor, in sicer tako uspešno, da je za trenutek zavladala preplašenost v okopih. Toda bimbaši so, kakor bi mignil, spravili janičarje nazaj, ob istem času pa so se oglašili vsi turški topovi. Letele so krogel, granate, karteče. Letel je na glave branilcev gruš, opeka, belež; dim se je pomešal s prahom, zar ognja s sončnim žarom. Prsim je primanjkovalo zraka, očem pogleda; grom topov, pokanje granat, prasketanje krogel po kamenju, vpitje Turkov, kriki branilcev, vse to se je družilo v strahovit koncert, ki ga je spremljal s svojimi glasovi še odmev skal. Izstrelki so zasipali grad, zasipali mesto, vsa vrata, vse bastije. Toda grad se je srdito branil, na strele je odgovarjal s strelami, se tresel, svetil, kadil, bučal, hropel z ognjem in smrtjo in uničevanjem, kakor bi ga bil zgrabil Jupiter² srd, kakor bi bil pobesnel sredi plamenov, kakor bi bil hotel preglušiti turški grom in se ali v zemljo vdreti ali zmagati.

Sredi gradu, sredi letečih krogel, ognja in prahu in dima je dirjal mali vitez od topa do topa, od obzidja do obzidja, od ogla do ogla, ves podoben uničujočemu plamenu. Zdelo se je, da se je podvojil in potrojil; sam je bil povsod, spodbujal kričal. Kjer je padel topničar, tam ga je nadomestoval — in vlivši dobro mado v prsi, zopet hitel kam drugam. Njegovo navdušenje je prevzelo vojske. Verjeli so, da je to poslednji naskok, po katerem nastopi mir in slava — vera v zmago jim je polnila prsi, srce jim je zakrknilo in zdijalo, bojni bes jim je prevzel misli. Kriki in izziva-

»Jupiter je bil Rimljanom najvišji bog, bog dnevnega svetlobe, bliska in groma.

nja so se jim vsak trenutek trgala iz grl. Ne-katere je zgrabila taka besnost, da so drli za obzidje, da bi se od blizu spoprijeli z janičarji.

Ti so šli dvakrat pod zastorom dima v strujenih množicah do vrzeli in dvakrat so se, pokrivši zemljo s trupli, umaknili v strahu in trepetu. Opoldne so jim pahnili na pomoč množice črne vojske in džamaka, toda manj izvežbane trupe, čeprav so jih od zadaj spodbujali s sulicami, so samo strahovito tulile in niso hoteli iti proti gradu. Prijazil je kajmakan — nič ni pomagal! Vsak trenutek je grozil splošni, na blaznost meječi strah in trepet, zato so naposled potegnili ljudi nazaj in samo topovi so kakor poprej delali brez oddiha in metali grom za gromom, blisk za bliskom.

Tako so tekle cele ure. Sonce je že prestopilo nadglavišče in gledalo na ta boj brez žarkov, rdeče, okajeno, kakor z rjo zastirlo. Okoli treh popoldne je postal topovski hrušč in trušč toličen, da si med zidovi lahko kričal svojemu sosedu na uho, kolikor si hotel, pa ni besedice slišal. Zrak je postal na gradu vroč kakor v peči. Voda, ki so z njo poivali razbeljene topove, se je takoj spremenila v gosto paro, ki se je mešala z dimom in zakrivala svet, toda topovi so grmeli kar naprej.

Takoj po tretji uri sta bila razbita dva največja turška topa. Nekaj očenašev pozneje se je razpočil možnar, ki je stal poleg njih: zadela ga je bila bomba. Topničarji so padli kakor muhe. Vedno bolj je postajalo očito, da ta neukročni grad v boju nadkrili sovražnika, da prekriči turški grom in da on izpregovori poslednjo besedo... zmage.

Turški ogenj je začel polagoma slabeti. »Konec bo!« je zakričal Volodijovski na vso moč Ketlingu na uho, ker je hotel, da bi ga le-ta sredi trušča slišal.

»Tudi jaz tako mislim!« je odgovoril Ketling. »Do jutri, ali morda še dlje!«

ugleden in napredem posestnik. V njegovo hišo je prihajalo le katoliško časopisje. Naj uživa pri Bogu zasluženo plačilo! Zaljubljeni družini naše iskreno sožalje. — Prosvetno društvo je dvakrat z uspehom uprizorilo pretesljivo igrano »Doktor Faust«. Eno prihodnjih nedelj pa bo priredilo društvo zanimivo predavanje, na kar že zdaj opozarjamo. — Dne 10. septembra se bo pričel v našem domu gospodinjinski tečaj za dekleta.

Raka pri Krškem. Zadnji nedeljo je hotela nesreča, da se je v miaki utopil 2letni edinec Ivan Zupančič iz Kreparja. — Članek »Rešite nas, potapljamca« v zadnjem »Domoljubu« je tako resničen, da le škoda, če bi ga prezrli oni, ki jim je pri srcu dobrobit našega malega človeka. Saj so sedaj časi tako resni, da dajo slehernemu misliti.

Bele vode — Sv. Križ. Na lepo nedeljo 25. avgusta so se belovoški fantje in dekleta postavili. Po večernih so na prostem igrali Finžgarjevo »Verigo« tako lepo, da ni bila več igra, ampak resnično življenje na vasi. Belovoška mladina, le tako naprej! — Pri Sv. Križu bo romarski shod v soboto 14. septembra — Povišanje Sv. Križa. Na predvečer bo pridiga in pete litanije z blagoslovom. V soboto bo sv. opravilo od šestih in ob osmih Romarji, pridite. — Vihar in strela tudi Sv. Križu nista prizanesla. Na večji cerkvi je vihar odtrgal pločevinasto streho, na mali cerkvi je pa strela preskočila s strelovoda v zvonik in razbila v cerkvi zid in okna. Komaj smo končali popravila s pomočjo dobrih romarjev zunaj, bo že treba popravljati znotraj.

Dražgoše. Nedelja Imena Marijinega — letos 15. septembra — je že od nekdaj častilec dražgoške sv. Lucije priljubljena kot romarska nedelja. Letos jo bomo praznovali še prav posebno slovesno, in sicer s tridnevno pobožnostjo, to pa zato, ker obhaja župna cerkev, zidana l. 1640, tristoletni jubilej svojega obstoja. Vodil jih bo g. misijonar iz Ljubljane. V nedeljo bodo najmanj tri sv. maše, in sicer ob 6, 8 in 10. Slovesno službo božjo dopolne in posvetitev župnijske prav. Srcu Jezusovemu z govorom in slovesno procesijo s sv. Rešnjim Telesom bo opravil g. vseučiliški profesor in kanonik dr. Andrej Snoj. Zjutraj in ob 10 bo darovanje za kritje stroškov prenovljene cer-

kvene notranjštine. Duhovno prenovljeni hočejo Dražgošani ljubemu Bogu dati glasno zahvalo za vse milosti, ki jih je na priprošnjo sv. Lucije skozi 300 let delil prebivalcem naše gorske župnije in pobožnim romarjem, obencem

Mladinska procesija za mir

Obletnica posvetitve Marijine cerkve na Rakovniku se bo zopet slovesno obhajala prihodnjo nedeljo, dne 8. septembra.

Že na večer pred praznikom bo ob pol 7 kratka akademija pri lurski votlini, nato pa se bo istotam zvrstila običajna rimska procesija, ki je bila zlasti ob letošnjem prazniku Marije Pomočnice tako slikovita. Po procesiji bo v cerkvi nagovor in pete litanije z blagoslovom. Drugi dan se prično sv. maše že ob 4 in se vrste nepretrgoma do enajstih. Slovesna sveta maša s pridigo bo ob 10; zatem bo shom salezijskega sotrudištva pri lurski votlini.

Čisto svojevrstna pobožnost pa se obeta za popoldne. Ob pol 4 se bo po kratkem nagovoru začela pomikati iz cerkve procesija samih otrok, dečkov in deklic od 6. do 14. leta. Vodil jo bo sam prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman. Procesija ima namen, da nam od Boga izprosi in ohrani tako zaželeni mir. Vabljeni so vsi otroci iz Ljubljane in bližnjega podeželja, ki se morejo te procesije udeležiti (organizacije tudi s praporji). Zato je upati, da bo ta pobožnost hkrati pustila v vseh navzočih neizbrisen vtis.

Po procesiji bo na srednjem dvorišču spregovoril mladini prevzvišeni g. škof; nato pa se bo prav tam predvajala kratka verska prireditev — v vzpodbudo in veselje mladim udeležencem in vsem romarjem.

pa se hočejo Kristusu Zveličarju posvetiti in v varstvo izročiti za bodočnost, ki je tako negotova in temna pred nami. Razume se, da so požrtvovalni farani in cerkveno predstojništvo vse storili, da bo župna cerkev za svoj lepi jubilej čim bolj oplešana. Streha na stolpu je dobila nove harve, slikarski mojster Peter Zelenik je okusno prenovil vse notranjštino, vse štiri zlate oltarje je temeljito očistil in osvežil strokovnjak tvrdke Goetzel iz Ljubljane.

ne, tako da sedaj blišče v novem sijaju in angelci sv. Antona muzicirajo na izčiščene in nanovo uglasne instrumente. Najnovejša novost pa so štiri umetniško izvršena okna v prezbiteriju, delo tvrdke I. Klein, ki jih je vredno pogledati. Pridite, častilci sv. Lucije, iz vsega gorenjskega kota, da v čim večjem številu, veselo, pobožno in navdušeno proslavimo jubilej naše romarske cerkve!

Tuince pri Kamniku. Zadnji teden avgusta sta tu umrla dva ugledna posestnika: Joža Antonin iz Laniš in Anton Nograšek iz Mlake. Oba sta bila jako skrbna, razumna in premožna kmetiska gospodarja, v boleznih pa zelo velika trpina. Telesno nenavadno junaškega Antonina je smrtonosna bolezen doletela na planinah, kjer se je mudil pri svoji živini... Do smrti utrujen je mož še sam prišel preko gora domov, legel — in v dobrih desetih dneh do kosti izhiral. Nograšek, vulgo »Smidov oče«, je imel raka v drobovju. Neznosne bolečine je prenašal s tako bogudano potrpežljivostjo, da so ljudje, ki so bolnika obiskovali, v ganotju jokali. Blagopokojni je bil vrlo značajan katoliški mož. Pogostoma je bil v svojo družino pristopal k mizi Gospodovi, ob nedeljah redno prihajal h križanskemu nauku in se vneto udeleževal molitvenih ur in sestankov K. A. za moše. Z neumorno pridnostjo pridobileno lepo premoženje je zapustil svojim naslednikom. Trije gg. duhovniki in zelo dolga vrsta pogrebcev je spremila rajnega na zadnji poti. Bog daj v večnosti obema bogato plačilo!

Slov. Konjice. Preteklo soboto se je tukaj vršil običajni živinski sejem, ki pa je lepo uspel. Priznanih je bilo mnogo živine in je bila kupčija zelo živahna. Opaziti je bilo celo dvig cen. — Na naših njivah je v zadnjem času prišel zelo gniti krompir in bo naš kmet pri tem spet zelo oškodovan. Vzrok je preveč deževno vreme, ki nam ovira tudi sušenje otave. — Umrla je pred kratkim Gorenjak Jožefina na Herbersteina. Bila je žena in krščanska mati. — »Domoljuba« morete dobiti tudi v trafiki Bukovnik v Slov. Konjicah. — Klopčci so že pričeli peti svojo pesem. Le škoda, da ni prave toplote, da bi moglo grozdje pravilno zoreti. Če ne bo bolje, bo vino kislo.

Lom pri Trzinu. Na angelsko nedeljo se je poslovil iz Trziča tamkajšnji župnik, g. duhovni

»Morda še dlje, Danes je victoria (zmaga) pri nas!«

»In skozi nas!«

»O tej novi mini bo treba razmišljati.«

Turški ogenj je vedno bolj slabel.

»Bij naprej s topovi!« je zaklical Volodijovski.

»In skočil je med topničarje.

»Ognja, fantje!« je kričnil, »dokler ne neha zadnji turški top igrati! Na hvalo Bogu in Najsvetejši Devici, na hvalo ljudovlade!«

Vojaki pa, videč, da se tudi ta naskok že nagiblje h koncu, so se odzvali z gromkim radostnim krikom in začeli s tem večjim navdušenjem biti proti turškemu okopom.

»Večerni marš vam zaigramo, pasji bratje, marš!« so klicali številni glasovi.

Nenadoma se je zgodilo, nekaj čudnega. Vsi turški topovi so namreč na mah umolkli, kakor bi kdo z nožem odrezal. Prav tako je umolknilo pokanje janičarskih pušk v novem gradu. Stari grad je še nekaj časa grmel, slednjič pa so se začeli častniki spogledovati in se med seboj izpraševati:

»Kaj je to? Kaj se je zgodilo?«

Ketling, nekoliko vznemirjen, je prav tako prenehel streljati. Neki častnik je tedaj dejal glasno:

»Gotovo je mina pod nami, ki jo takoj zažgo!...«

Volodijovski ga je prebodel z grozečim pogledom.

»Mina ni gotova, pa tudi če bi bila gotova, zleti od nje samo leva stran gradu v zrak — in z razvalin se bomo branili, dokler je še diha v prsih — razumeš, gospod?«

Nato je nastala tišina. Ni je pretrgal ne en strel, ne iz mesta ne z okopov. Po grmenju, od katerega so se tresli zidovi in zemlja, je bilo v tej tišini nekaj svečanega, obenem pa tudi nekaj zlovražjega. Vseh oči so se nape-

njale z nasipov, toda izza oblaka dima ni bilo videti ničesar.

Kar se razležejo od leve strani udarci krampov v enakih presledkih.

»Saj sem pravil, da mino šele vrtajo!« se je oglasil Volodijovski.

Tu se je obrnil k Lušnji:

»Stražmojster, vzemi dvajset ljudi in mi poglej na novi grad.«

Zopet je nastal molk, ki ga je motilo le tu in tam glasno hropenje ali požiranje umirajočih, pa tudi zvenčanje krampov.

Čakali so dosti dolgo, slednjič se je stražmojster vrnil.

»Gospod poveljnik!« je rekel, »na novem gradu ni žive duše.«

Volodijovski je začudeno pogledal Ketlinga.

»Ali so mar obleganje že opustili ali kaj? Zaradi dima ni mogoče ničesar videti!«

Toda dim, ki ga je veter odnašal, se je polagoma redčil in slednjič se je zastor nad mestom pretrgal. Prav v tem trenutku je začel neki stražen in osupel glas kričati z basteije:

»Nad vrati so bele zastave! Vdajamo se!«

In v mestu sta v resnici vihrali zastavi nad ruskimi in poljskimi vrati, dalje je bilo videti še eno na Batorijevi bastiji.

Tedaj je poslal obraz malega viteza bel kakor te zastave, ki so se zibale v vetru.

»Ketling, ali vidiš?« je šepnil, obrnivši se k prijatelju.

Tudi Ketlingu je obraz pobledel.

»Vidim,« je rekel.

Nekaj časa sta si gledala v oči in brala v njih vse, kar sta si mogla povedati dva taka vojaka brez madeža in bojazni, ki nista nikoli v življenju prelomila besede in ki sta pred oltarjem prisegla, da prej pogineta, nego grad predasta. In zdaj, glej, po taki obrambi, po takem boju, ki je spominjal na zbrazke dogodka, po odbitem naskoku in po zmagi jima

je ukazano, naj prelomita prisego, izdasta grad in živita!

Kakor so še pred kratkim letele zlovražje krogle nad gradom, tako so jima sedaj zlovražje misli rojile po glavi. In naravnost neizmerna žalost jima je stiskala srce, žal jima je bilo dveh ljubljenih bitij, žal življenja in sreče; zato sta se gledala kakor brez uma, kakor brez življenja, včasih pa sta obrnila pogled, poln obupa, proti mestu, kakor bi se hotela prepričati, ali ju oči ne varajo in ali jima je res odbila zadnja ura.

Med tem pa so od strani mesta zapeketala konjska kopita in čez čas je planil na grad Iloraim, mladenič v službi gospoda generala podoljskega.

»Ukaz poveljniku!« je kričnil in obstal s konjem.

Volodijovski je vzel ukaz, ga molče prečital in čez čas sredi grobne tišine spregovoril k častnikom:

»Gospodje, komisariji so se s čolnom prepeljali čez reko in so se krenili v Dlužek, da podpišejo pogodbo. Čez čas se Lodo tod vračali... Do večera moramo vojaštvo odpraviti z gradu, belo zastavo pa nemudoma zatakniti.«

Nihče ni črpal besedice. Slišati je bilo samo naglo dihanje in sopihanje.

Slednjič je spregovoril Kvasibrocki:

»Treba je zastavo zatakniti. Ljudi zberem takoj!...«

Kmalu so se tu in tam začela povelja. Vojaki so začeli stopati v vrste in devati puške na ramo. Zvenket mušket in stopanje v koraku je odmevalo po molčečem gradu.

Ketling se je primaknil k Volodijovskemu.

»Ali je čas?« je vprašal.

»Čakaj na komisarje, izvaja pogoje... Sicer pa grem jaz sam tja dol!«

»Ne, jaz pojdem; jaz bolje poznam luknjo in vira, kje je kaj.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

svetnik Anton Vovk, in odšel kot stolni kanonik v Ljubljano. Tudi Lomljani se moramo s hvaležnostjo spomniti njegovega delovanja v naši sosednji župniji. Čeprav obilno zaposlen z delom velike trziške župnije, je vselej, kadar je bilo treba, rad nudi naši župniji dušno-pastirsko pomoč in ponovno prišel povečati naše cerkvene slovesnosti s svojimi poljudnimi in navdušujočimi govori. Pa tudi v gospodarskem oziru je, zlasti v letih pretekle gospodarske krize, nudil župniji obilno pomoč, ne da bi bilo to znano javnosti. Za svojo poštrevnost naj mu Bog na priprošnjo sv. Katarine in sv. Antona ter ostalih priprošnikov naše župnijske cerkve obilno povrne s svojim blagoslovom in varstvom na njegovem novem službenem mestu.

Sv. Jakob ob Savi. K dopisu iz Sv. Jakoba ob Savi v zadnjem »Domoljubu« je treba nekoliko pojasniti. Tu imamo namreč že dve šolski poslopji, staro in novo šolo, ki je bila zidana šele pred dobrimi 40 leti; a žalibog le z eno učno sobo. Vsi delavci šolobveznih otrok je višja šolska oblast zahtevala, da se šola poveča. Več let se se vaščani med seboj prepirali in zahtevali, naj se šola v Sv. Jakobu opusti in sezida nova šola v sredi župnije v vasi Podgorica. Ker tudi v tem ni bilo edinosti, menda zaradi prevelikih stroškov, sta se slednjič občinski in krajevni šolski odbor odločila, da se za vasi Dragomelj in Pešata sezida nova šola, obenem se pa dosedanje šolske poslopje v Sv. Jakobu dvigne za eno nadstropje in se tako dobi lahko še prostor za dva razreda. Tega pa omenjeni dopis nič ne pove. — Drugo veliko vprašanje pa je, ali je sploh šola v Dragomlju potrebna. Nova šola bi stala okrog pol milijona dinarjev. Kje bo ta denar dobiti? Če se nova šola v Sv. Jakobu dvigne za eno nadstropje, s čemer je višja šolska oblast zadovoljna, bo prostora dovolj in bo stalo petkrat manj. Otroci pa imajo v Sv. Jakobu kvečjemu dobre pol ure iz vseh vasi in kar je največ vredno, po lepi, gladki in ravni cesti.

Kolovrat. Hudi nalivi zadnji teden so povzročili, da je potok Medija tako narasel, da je na občinski cesti napravil tako razdejanje, da je voznika zelo otežkočena. Sprašujemo se, kako se bo ta cesta spravila v boljše stanje. Mnogi se obračajo na občinske čimtelje, ki pa kljub dobri volji ne morejo dati na razpolago nobenih denarnih sredstev, ker jih ni. Nujno se obračamo na višjo politično upravo in prosimo, da nam priskoči na pomoč.

Škofja Loka. V nedeljo smo ob prav lepi udeležbi pokopali Franca Mezeke, p. d. Erčevnega očeta iz Gahrka. Rajni je bil dober družinski oče in podjeten posestnik. Naj mu sveti večna luč. — Dokončno smo vendar začeli preurejati društvene prostore. Upanje je, da bodo vsa predvidena dela še letos končana. Treba bo pa še vedno podpore vsah faranov, ki hočejo svoji mladini dobre krščanske vzgoje v prosvetnih organizacijah. — V soboto ob 8 zvečer in v nedeljo na Mali Šmaren popoldne ob 4 bodo naši študenti igrali dijaško igro »Luč z gorac«. Vsi iskreno vabljeni.

Del. Lakene pri Mokronogu. V nedeljo, dne 18. avgusta smo bili priča otvoritve nove zasebne električne centrale pri posestniku Francu Dolenšek v Dol. Lakenu pri Mokronogu. Ob potoku, ki žene nilin je posestnik namestil dinamo, ki proizvaja električni tok, potreben za razsvetljavo hiše in gospodarskih poslopj, pa po potrebi tudi za pogon kmetijskih strojev. Otvoritev zasebne elektrarne pomeni velik napredek za gospodarja samega, je pa tudi dober zgled in vzpodbuda za druge posestnike, ki razpolagajo z vodno silo in nimajo izgleda na priključek na omrežje z močnejšim tokom. Tega so se zavedali mnogi, ki so peš, s kolesi in avtomobili prihajali na to domačo slovesnost. V navzočnosti številnih obiskovalcev je g. župnik Ivan Sladič iz Mokronoga po primernem nagovoru o pomenu luči in svetlobe v materialnem in duhovnem življenju, blagoslovil električne naprave z željo, da bi nova naprava služila v dobro gospodarju, njegovi družini in domovini. Ko je po končanem obredu začetila električna luč v temno noč, je povzel besedo notar Demšar iz Mokronoga, čestital gospodarju k njegovemu uspešnemu prizadevanju za povzdigo kmetijskega gospodarstva in mu želel pri njegovem delu za napredek še mnogo uspeha. Številni udeleženci so poljetnemu in naprednemu gospodarju, ki mu je domača gruda najvišja dobrina

in skrb za napredek kmetijskega podeželja, iskreno čestitali in želeli na tem področju še mnogo uspehov.

Relefe pri Škofji Loki. Katoliško prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 8. septembra ob treh popoldne igro v šestih slikah »Valovi življenja«. Ker je to nedeljo pri nas tudi cerkveno bogno, vabimo vse prijatelje katoliške prosvete, da nas ta dan obiščejo v Prosvetnem domu. — Pri župni cerkvi so se letos izvršila mnoga popravila. Vsem, ki so že ali, ki bodo še darovali — imamo še nekaj dolga — pa tudi tistim, ki so pomagali pri tiskanju cerkve, najlepša hvala in Bog plačaj! Po prizadevanju krajevnega Kmečke zveze je bil dvodnevni tečaj za vkuhanje, v novi šoli, v splošno zadovoljstvo. Januarja pa prične trimesečni gospodinjski tečaj. Draginja od dne do dne narašča, pa še dobiti ne moreš, kar bi rad. Dela je pa vedno manj.

Škoecan pri Mokronogu. Bliznja in daljna okolica se pripravi, da 15. septembra popoldne prihitijo v Škoecan na veliko tombolo, ki jo prireja naše prosvetno društvo. Mnogim se bo pa tudi izplačalo priti k nam. Kajti eden se bo odpeljal domov s krasnim motornim kolesom znamke NSU. Več jih bo osrečenih z navadnimi kolesi. Eden bo dobil za 2 dni kos sukna za obleko. Drugi bo zopet odpeljal domov vrečo moke, ki je je v teh časih tako težko dobiti. Ne moremo opisati vseh tombol in drugih dobikov, ker nam je omerjenega premalo prostora. Samo to omenimo, da je vseh tombol 14, drugih dobikov pa nad 300. Pri teh bogatih dobikih je pa cena tombolskih kart samo 2 din. Zato hitite z nakupom, ker zadnji dan ne boste lahko več dobili kart. Sklenite pa že danes: 15. septembra popoldne ob 2 pridemo v Škoecan na tombolo.

Vožnik pri Celju. Hudi nalivi oni četrtek tudi nam niso prizanesli. Po uradni cenitvi je napravila voda škodo do 60.000 din. Tako bo letošnja letina izredno slaba. Kar je pustila toča, je sedaj vzela voda. Ali merodajni krogi kaj razmišljajo o tem?

Primskovo pri Litiji. Romarski shod se bo letos vršil na Mali Šmaren 8. septembra. V soboto zvečer bo pridiga in nato litanije Matere božje. V nedeljo zjutraj bo ta dve sv. maši, in sleer prva ob šestih, druga pa ob desetih. Romarji, pridite v obilnem številu!

NAZNANILA

Novi Lurd pri St. Jerneju na Dolenjskem. Kakor vsako leto, bo tudi letos na Mali Šmaren romanje v Novi Lurd. V soboto popoldne in na praznik zjutraj bo prilika za sv. spoved v župni cerkvi v St. Jerneju. Na Mali Šmaren ob 9 popoldne bo odhod v Novi Lurd k službi božji. Ob 10 bo najprej pridiga, nato sv. maša, po sv. maši pa pete litanije Matere božje. — Častilce Marijine vlijudno vabimo.

Razstavo cerkvenih bogoslužnih oblačil bo priredila Bratovščina sv. Rečnega Telesa od sobote 7. septembra do srede 11. septembra v škofjski palači v Ljubljani v drugem nadstropju. Odprta bo vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6. Vsem prijateljem cerkvene umetnosti in vsem, ki jim je pri srcu lepota bogoslužja, obisk razstave prav toplo priporočamo.

Prosvetno društvo v Dražgošah bo v nedeljo, 15. sept. t. L. uprizorilo Antona Med-

veda ljudsko igro »Stari in mladi. Pričetek ob 16. uri.

Petkovec nad Logatcem. Naši poštivovalni Petkovečani so se razkorajžili in spravili skupaj denar ter kupili harmonij za cerkev sv. Iljeronima. Ob blagoslovitvi na mali šmaren, to je v nedeljo 8. septembra ob 3 popoldne bodo naši fantje in dekleta uprizorili misterij »Iteofil«, igro iz verskega življenja.

Igra »Viglavška rožac« je za šolske odre, verske združbe, za dijaško, prosvetna, delavska in izseljenska društva prosta vseh avtorskih taitijem. Pravico do uprizoritve dobi vsak izmed uvedenih odrov z nakupom štirih (4) izvodov zadnje igre po knjigarniški ceni. Vsako uprizoritev je treba vnaprej javiti založbi, prijavi pa priložiti potrdilo o nakupu predpisanega števila izvodov igre, tudi v primeru da se je nakup izvršil neposredno pri založbi sami. Ostali odri naj se zaradi določitve taitijem obrnejo neposredno do založništva. Cena 30.— din. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

V Dekliškem konviktu za dijakinje v domu Marije Pomočnice, Karlovska cesta 22 je na razpolago še nekaj prostorov za dijakinje, ki obiskujejo meščanske in gimnazijske šole v Ljubljani. Gojenke so v konviktu pod stalnim ljubizalnim nadzorstvom predstojnice, ki vzgajajo po načelih velikega mladinskega sv. Janeza Boska. Za popoje in natančnejša pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo konvikta, Karlovska cesta št. 22, Ljubljana.

V Dolih pri Litiji se vrši dne 14. septembra v soboto po mali maši novi živinski sejem.

Prosvetna društva ponovno vabimo, da se po svojih zastopnikih v narodnih nošah in z zastavami udeležijo odkritja kraljevega spomenika v Ljubljani. Izkaznice prejmete na svojih občinah, ki opravljajo do četrtninske voznine. Izkaznice bodo žigosali na zbirališče, to je ob Zmajevemu do Františkanskega mostu.

Delaško romanje k Mariji

V nedeljo, 8. septembra, na mali šmaren poromajo delavci in njihovi prijatelji iz Ljubljane in okolice na Smarno goro. Na Smarni gori bo prva sv. maša ob 7. Ob 9 bo druga sv. maša z govorom zlasti za župnijo Vodice. Glavno duhovno opravilo pa bo ob 10. sveta maša z govorom. Pri vseh mašah bo ljudsko petje. Delavci in njihove družine priznamo skupaj z raznih strani. Takoj po deseti sveti maši bo pred cerkvijo velika zborovanje, na katerem bodo govorili odlični govorniki iz Ljubljane. Po zborovanju bo nepriljudna domača zabava in okrepčilo, nakar bodo ob dveh popoldne pete litanije Matere božje.

Vse popoldne bodo romarji imeli priliko prejeti sv. zakramente. Dolžnost vsakega slovenskega katoliškega delavca in njegovih prijateljev je, da se udeležijo ironanjanja, da skupno prosimo Marijo za pomoč v teh težkih časih. Zgodovinski spominki na Smarni gori spričujejo, kako se je verno ljudstvo nekdanj senkaj zatekalo in tukaj po Mariji od Boga izprosilo pomoči. Tako naj n. pr. opoldansko zvonenje, ki je tukaj že ob pol poldne, znamenje sv. sobote, strelne line itd. tudi v nas vzbujajo zupanje na mogočno Marijino pomoč.

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjizbe. — Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONI

NAJVEČJA DOMAČA TROOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sterni
CELJE 19

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

d Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju
krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz
zojca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno
odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo«
grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno
»Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro
prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vaš kmetovalec si lahko
hitro in z malimi stroški
zreda svoje prašiče. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din.
po pošti 17 din, 8 zav. po pošti 28 din, 4 zav. po
pošti 35 din. — Mnogo zahvalnih pismen.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo aliko.
Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi.

Pavel: Neki učenjak trdi, da petje greje
kri.

Peter: »Prav ima, res bo. Kadar naša Mic-
ka poje, meni kri malodane zavre.«

Vojaki toler je z največjo naglico drvel
v mesto po svojega polkovnika. Videč, da mu
voda v hladilniku motorja skoraj vre, je usta-
vil pri biši pred katero je stalo mlado dekle
ter jo prosil naj mu prinese vode za hladilnik.

Deklica, vesela, da more kaj storiti za
mladega vojaka, je odšla s posodo in se kmalu
vrnila: Veste, voda ni nič kaj dobra v našem
kraju, zato sem napolnila kanto z mostom.

Roza: »Ali se ti zdi bolj gospodinjstvo, če
sama kuhaš?«

Reza: »Mnogo bolj. Odkar sama kuham,
moj mož polovico manj je, kot pa poprej.«

Pokopališče slonov. Znano je pripovedovanje
divjih plemen iz notranjosti Afrike, da se sloni, ko
začutijo, da jim pešajo moči, umaknejo čaleč notri
v pragozdove, kjer v samotni pričakujejo svojega
konca. Zato je bilo tako težko dobiti mrtvega slo-
na. Tudi evropski raziskovalci so vedeli za to pri-
povedovanje afriških domačinov, pa se jim je
povedovanje afriških domačinov, pa se jim je
zdelo več ali manj pravljica. Belgijci listi pa sedaj
poročajo, da so v Kongo v samotnih močvirjih pra-
gozda našli celo goro okostij iz slonovine. S to
najdbo se je pripovedovanje izkazalo za resnično:
tu sem so se umikali sloni Bog ve koliko stoletij,
da so v miru poginili.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo
polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma
obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pritožbina za male oglase se plačuje v naprej.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila
po priznani nizkih
cenah si nabavite pri
Preskerju - Sv. Petra
cesta 14 — Ljubljana.

Usnje

domačega izdelka nudi
najugodnejše obrt-
nikom in kmetovalcem
LAVRIO, usnjarna,
St. Vid pri Stični.

Ržene rožičke

vsako množino, kupu-
jemo po najvišjih
dnevnih cenah. Salus,
d. d., Ljubljana, Ciga-
letova ulica št. 5 ali
Mengeš.

Travnik

36.000 m², ob državni
cesti, 20 minut od ko-
ločvora, prodam. Na-
slov v upravi »Domo-
ljuba« pod 12.313.

Smrekove storže

kupim. Prosim ponud-
be. Saša Stare, Men-
geš.

Staro železo

kupuje na drobno in
cele vagone železnina
Fr. Stupica, Ljubljana
Gospodarska cesta 1.

Prodajam kobilu

lepo, 3 leta staro. - I.
Gogala, Dosloviče 11 -
p. Zirovnica.

Dva vajenca

za tekstilno obrt takoj
sprejememo. »Zaveza«,
Vodnikova 43, Ljub-
ljana 7.

Služkinjo

vajeno molza, takoj
sprejemem. Zobjek Fr.,
Rudnik 13, Ljubljana.

Šivalni stroj

levoročni, »Singer«, ki
ima jamstvo, prodam
za 3300 din. Cerkvena
ul. 6, Ljubljana (čev-
ljari).

Gepelj in mlatilnica

z vključenim tresalom
naprodam. Zbilje 6 —
p. Smlednik.

»Alfa« posnemalnik

1001, malo rabljen —
prodam. Tavčar An-
ton, Podgora 24 - p.
Gorenja vas nad Šk.
Loko.

Čevljarskega vajenca

sprejemem. - Plača po
dogovoru. Jerač, Za-
pogo, Smlednik.

Samski mlinar

majša in dobra moč,
za kmečki mlín, dobi
mento. Mesič, Križe p.
Trešnjo.

Zemljišče naprodam

ugodno za stavbo, 10
minut od postaje Sevn-
nica. Vprašati pri Ma-
tevu Komljanu, šev-
leznikarju, Sevnica.

Ključavn. pomočnike

takoj sprejme za stal-
no delo Podraž Ciril,
Ig 147.

Rabljeno ali novo žico

za elektr. napeljavo
in dinam 1—3 KS, —
kupim. Justina Vider,
Selčava.

Gepelj za dva konja

močan, proda: Jenko
A., Lipica 2 pri Luki.

Žrebe (žrebiček)

štiri meseca staro, na-
prodam. Sv. Lucija 3,
p. Begunje pri Lesah

Diatonično harmoniko

trivrstno, skoraj novo,
prodam za 1500 din. —
Zgaga S., Celovška c.
št. 78, Ljubljana.

Vajenca sprejemem.

Stanovanje in hrana v
hiši. Tratar Gregor -
kotlarstvo, Mokronog
št. 2.

Dekle

za kmečka dela in go-
stilno sprejemem. Plača
po dogovoru. Naslov
v upravi »Domoljuba«
pod št. 12677.

Deklo za župnišče

sprejemem v Savinjs-
ki dolini. Naslov po-
ve uprava »Domolju-
ba« pod št. 13139.

Brinje, fige

in suhe hruške dobite
zopet pri trvdki Fran
Pogačnik v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska)
cesta št. 33 v javnih
skladiščih.

Čevljar. pomočnika

in vajenca sprejemem
tako. Hrana in stano-
vanje pri mojstru. —
Josko Petrič, Cerknica
pri Rakeku.

Spalnico in kuhinjo

še dobre ohranjeno -
prodam po nizki cen.
Šmartinska cesta 24 -
pritličje, desno.

Mara: »Danes pa ne bi bila rada v tvojih
čevljih.«

Klara: »Saj bi ti bili tudi za štiri številke
premajhni.«

Slamnik: »Kako pa gre ura, katero si za-
del na tomboli?«

Jamnik: »Zavrstno. V petdesetih minutah
eno uro.«

ZA ŠOLO

295.-

230.-

275.-

95.-

275.-

350.-

100.-

95.-

Peko

LJUBLJANSKI VELESEJEM VAS VABI!

Blizu glavnega vhoda razstavljamo najboljša.

STROJE IN ORODJE ZA POLJEDELSTVO

mlatilnice, slamočernice, žetlnice, za žito, repozarice, motorje, pluge, brane i. t. d.

Železnina Fr. Stupica - Ljubljana
Gospodarska cesta št. 1.

Od 31. avg. do 9. sept.

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov.

Posebna razstava: Pohištvo, Mala obrt, Turizem, Moderna in jadralna letala, Zdržita pred napadi iz zraka, Zdržna tehnika, Naša vsakdanja prehrana, Čevlje in površina, Perutnina, kuni, golob, Likovna umetnost.

Zabavišče - Yoti teater.
Tekma harmonikarjev 8. sept.
Zrebanje daril za obiskovalce.Polovljena vozila za telefonije in parnike.
Na postaji blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.-.Kadar potrebujete
GONILNE JERMENE
ŽAGE in
MLINSKE POTREBŠČINE
obiščite podjetje
FR. BRČAR, LJUBLJANA
Koroška cesta 15.

>KUBO< brzoparilniki

v bakrenim ali jeklenim v ognju podiskanim kotlom. * KOTLI za ŽGANJEKUBO vseh sistemov in vseh velikosti. * PRALNI kotli. Azbest FILTRI za VINO. * Kotli za mlekarne in sirarne. Vsa dela in popravila spadajoča v kotlarsko, kleparsko in ključavničarsko stroko izvršujemo hitro in najceneje. — Priporočila so

>KOTLARKA<

Božič Ivan kotlarsko in kleparsko Kvik Ivan ključavničarstvo
Ljubljana, Tyrševa cesta 35 * Telefon 37-93
(Donajška cesta, bivše Strojne tovarne in Ivarne)

Posetniki Velesejma obiščite renomirano restavracijo

„PRI ŠESTICI“

Prekrasen vrt. — Udobni notranji prostori.
— Pristna vina. — Prvo vrstna buhinja —
Cene umerne. — Postrežba sodna.

Albin in Ana Isakar.

Gnojilčno črpalka
brzoparilniki
štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabo,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podružnični Cirk, Ig 147 pri Ljubljani

Nemščino, italijanščino in esperanto

Jenihovna dopisna šola, Št. Vid 1/2 und Ljubljana.
Učnina niska. — Uspeh zagotovljen. — Zahtevajte prospekt! — Prihodite znanico in odgovor.

»Domoljub« stane 31 din za celo leto, za šest mesecev 16 din. — Dopisno in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnice, inštrukcije in reklamacije pa sprava »Domoljub«. — Oglašje se razlašuje po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04, Izdajateljski dr. Gregorij Petjek. — Urednik: Jole Količek. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jole Kramarčič.